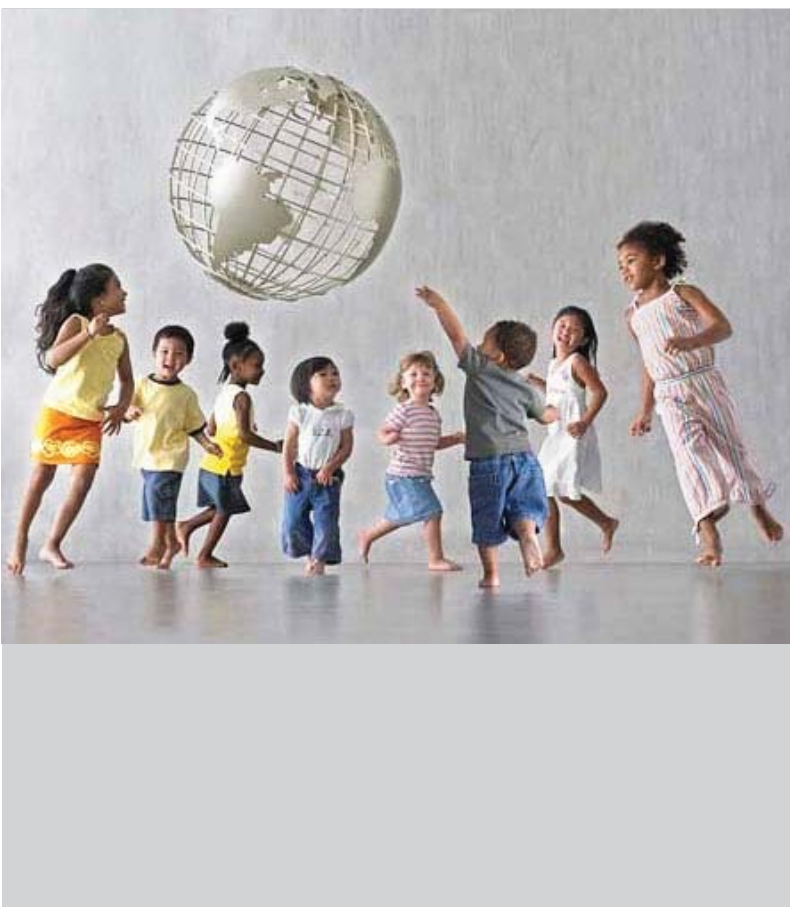

VIỆT NAM

đóng góp tích cực vào bảo vệ tầng ôzôn

PHAN CHUNG

Tầng ôzôn có khả năng hấp thụ các tia cực tím nguy hại nhất (UV-B) có trong ánh sáng mặt trời, ngăn không cho chúng đi tới bề mặt trái đất. Năm 1987, các nhà khoa học phát hiện ra lỗ thủng tầng ôzôn ở Nam cực.

CHUYỂN SANG CÔNG NGHỆ KHÔNG DÙNG CFC

Do tầng ôzôn đã bị suy giảm và có các lỗ hổng, nên lượng tia UV-B đi tới bề mặt trái đất ngày càng tăng, gây tác hại nghiêm trọng đối với sức khỏe con người và các hệ sinh thái, như tỷ lệ ung thư da tăng lên, hệ miễn dịch trong cơ thể con người và động vật bị suy giảm và năng suất cây trồng giảm xuống. Tình trạng suy giảm tầng ôzôn còn làm cho trái đất nóng dần lên.

Trước nguy cơ này, năm 1987, 196 nước thành viên Liên hợp quốc đã ký Nghị định thư Montreal quy định nghĩa vụ loại trừ hoàn toàn việc sản xuất và sử dụng các chất làm suy giảm tầng ôzôn bao gồm các chất Clo-fluorocarbon (CFC), Hydroclorofluorocarbon (HCFC) và methyl bromide. Theo đó, kể từ ngày 01/01/2010, các chất CFC, halon và CTC phải được loại trừ hoàn toàn, ngoại trừ một lượng nhỏ tiếp tục được sử dụng trong nghiên cứu khoa học và sản xuất thuốc hen. Các chất HCFC sẽ được loại trừ hoàn toàn vào năm 2040.

Năm 1994, Việt Nam đã tham gia ký kết Công ước Viên về bảo vệ tầng ôzôn và Nghị định thư Montreal nhằm hạn chế và cuối cùng loại bỏ việc sản xuất, tiêu thụ các chất gây suy giảm tầng ôzôn. Năm 1995, Chính phủ Việt Nam phê duyệt "Chương trình quốc gia loại bỏ dần việc tiêu thụ và phát thải các chất gây suy giảm tầng ôzôn". Năm 2005, Việt Nam đặt ra "Kế hoạch quốc gia loại trừ hoàn toàn tiêu thụ CFC và Halon"

Luật Môi trường của Việt Nam được sửa đổi bổ sung và ban hành vào tháng 9/2005 đã qui định việc cấm sử dụng các chất làm suy giảm tầng ôzôn phù hợp với các cam kết quốc tế mà Việt Nam đã phê chuẩn tham gia. Ngày 23/1/2006 Chính phủ ban hành Nghị định số 12/2006/NĐ-CP qui định chi tiết thi hành Luật Thương mại về hoạt động mua bán hàng hoá quốc tế và các hoạt động đại lý mua, bán, gia công và quá cảnh hàng hoá với nước ngoài đã qui định cấm nhập khẩu các thiết bị làm lạnh sử dụng CFC.

Với sự vào cuộc quyết liệt của Chính phủ, các bộ, ngành, các doanh nghiệp nước ta hoạt động trong các lĩnh vực làm lạnh, hóa mỹ phẩm, dệt, khử trùng, sản xuất xốp, phòng cháy chữa cháy... đã tích cực chuyển đổi sang công nghệ không dùng CFC. Nên chỉ sau 10 năm tham gia Nghị định thư, chúng ta loại trừ được 50% lượng tiêu thụ CFC và Halon và đến 01/01/2010 đã loại trừ hoàn toàn việc nhập khẩu và sử dụng các chất nói trên. Với thành tích này, Việt Nam được Chương trình

Môi trường của Liên hợp quốc ghi nhận nằm trong nhóm nước có những đóng góp tích cực trong thực hiện Nghị định thư Montreal.

LOẠI TRỪ HCFC - HOÀN THÀNH SỚM HƠN 5 NĂM?

Tuy nhiên, Nghị định thư Montreal còn quy định việc loại trừ chất HCFC vào năm 2040, và Việt Nam đã lên kế hoạch hoàn thành vào 2030. Các chất HCFC sử dụng ở Việt Nam chủ yếu là R-22 trong thiết bị làm lạnh và điều hòa không khí. Chất R-141b trong sản xuất tấm xốp panel cách nhiệt và tấm lợp cách nhiệt.

Hiện nay Việt Nam đang xây dựng dự án "Kế hoạch quốc gia quản lý loại trừ các chất HCFC của Việt Nam" từ nay cho đến năm 2030; giai đoạn I của dự án sẽ được thực hiện từ cuối năm 2012 - 2017. Theo đó, Việt Nam sẽ loại trừ 500 tấn HCFC-141b nguyên chất trong 12 doanh nghiệp đủ tiêu chuẩn tham gia vào dự án công nghệ sản xuất tấm xốp cách nhiệt thông qua việc thay thế toàn bộ dây chuyền công nghệ sử dụng

HCFC-141b sang công nghệ sử dụng cyclopentane không gây hại cho tầng ôzôn. Bên cạnh đó, sẽ tiến tới loại trừ hoàn toàn khoảng 800 tấn HCFC-141b trộn trong các polyol trộn sẵn. Một nhiệm vụ nữa là thúc đẩy giảm tiêu thụ năng lượng và nâng cao hiệu suất năng lượng cho các thiết bị (máy) điều hòa không khí gia đình được sản xuất ở Việt Nam, chuẩn bị cho giai đoạn giảm dần sản xuất thiết bị điều hòa không khí gia đình sử dụng môi chất lạnh HCFC-22...

Để đạt được những mục tiêu như đã đề ra, Việt Nam đã có những bước đi hết sức cụ thể. Bộ Công Thương phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường đã ban hành Thông tư liên tịch số 47/2011/TTLT-BCT-BTNMT quy định việc quản lý nhập khẩu, xuất khẩu và tạm nhập - tái xuất các chất làm suy giảm tầng ôzôn.

Theo đó, Bộ Công Thương có trách nhiệm cấp hạn ngạch nhập khẩu các chất HCFC theo nghĩa vụ loại trừ dần của Việt Nam. Hạn ngạch nhập khẩu từng năm (bắt đầu từ 01/01/2012 đến ngày 31/12/2019) cho từng nhóm chất HCFC. Đối với chất HCFC-141b, hạn ngạch nhập khẩu năm 2012 là 500 tấn, năm 2013 là 300 tấn và năm 2014 là 150 tấn. Với các chất HCFC khác, hạn ngạch nhập khẩu năm 2012 là 3.700 tấn, năm 2013 là 3.400 tấn, năm 2014 là 3.700 tấn, từ năm 2015 đến 2019 là 3.600 tấn/năm.

Hạn ngạch nhập khẩu các chất HCFC cho các năm sau năm 2019 sẽ được Bộ Công Thương và Bộ Tài nguyên và Môi trường cập nhật theo kết quả loại trừ các chất HCFC ở Việt Nam và theo quyết định của các nước thành viên Nghị định thư Montreal. Hạn ngạch nhập khẩu các chất HCFC không được phép chuyển nhượng và chỉ được thực hiện nhập khẩu vào Việt Nam trong năm cấp phép.

Theo ông Nguyễn Khắc Hiếu, Phó Cục trưởng Cục Khí tượng thủy văn và Biến đổi khí hậu, quá trình loại trừ hoàn toàn các chất HCFC ở Việt Nam kéo dài đến năm 2030, nhưng nếu nhận được sự hỗ trợ đầy đủ về tài chính và công nghệ từ các tổ chức quốc tế, Việt Nam có thể hoàn thành vào năm 2025, sớm hơn 5 năm so với cam kết. ❖